

DÆMONOMACHIAE:

S I V E,

D E B E L L O

I N T E L L I G E N T I A R U M

S U P E R

D I V I N I V E R B I

I N C A R N A T I O N E,

L I B R I V I G I N T I Q U I N Q U E.

A D

F E R D I N A N D U M I I.

R O M. I M P. S E M P E R

A U G U S T U M.

A U C T O R E

O D O R I C O V A L M A R A N A, V I C E N T I N O.

L I B E R P R I M U S.

L O N D I N I:

Excudebat JACOBUS GED, Anno 1753.

Juxta Exemplar VIENNÆ AUSTRIÆ Impressum.

Typis MATTHÆI FORMICÆ, in Aula Colonienfi.

M.DC.XXVII.

®
ns

RECEIVED
JAN 10 1900
U. S. DEPT. OF AGRICULTURE
WASHINGTON, D. C.
OFFICE OF THE
COMMISSIONER OF LAND OFFICE
WASHINGTON, D. C.
TO THE
LAND OFFICE
WASHINGTON, D. C.
FROM THE
LAND OFFICE
WASHINGTON, D. C.
RECEIVED
JAN 10 1900
U. S. DEPT. OF AGRICULTURE
WASHINGTON, D. C.
OFFICE OF THE
COMMISSIONER OF LAND OFFICE
WASHINGTON, D. C.
TO THE
LAND OFFICE
WASHINGTON, D. C.
FROM THE
LAND OFFICE
WASHINGTON, D. C.

ILLUSTRISSIMO NOBILISSIMOQUE

D O M I N O,

J O A N N I

COMITI DE WESTMORELAND,

BARONI DE DISPENSER ET BURGERSH;

L. L. D.

ANTIQUO GENERIS SPLENDORE,

PROPRIISQUE VIRTUTIBUS,

HUMANITATE, PROBITATE, BENIGNITATE,

MORUM INSUPER ELEGANTIA,

POLITIORUMQUE MAXIME LITERARUM

AMORE ATQUE PERITIA,

JUXTA INCLYTO;

NOVAM HANC EDITIONEM
PULCHERRIMI CARMINIS,
DÆMONOMACHIÆ
INSCRIPTI TITULO,
A
POETA CULTISSIMO,
ODORICO VALMARANA
VICENTINO
COMPOSITI,
JAMQUE
POST CENTUM ET AMPLIUS ANNOS
IN LUCEM DENUO PUBLICAM REDUCTI,
PRIMUM JUXTA EXEMPLAR
VIENNÆ AUSTRIÆ
IMPRESSUM,
FIDELITER, DILIGENTERQUE PROCURATAM,
GRATO VENERABUNDOQUE ANIMO,
QUALECUMQUE OBSERVANTIÆ SUÆ MONUMENTUM,
DAT, DICAT, DEDICAT, CONSECRATQUE,
EJUSDEM EDITOR,

Gulielmus Lauderus.

(IV)

SACRATISSIMO IMPERATORI,
FERDINANDO II.

ODORICUS VALMARANA

8.

S Tatueram, Clementissime Imperator ! sex mundi ætatibus, totidem de Bello Intelligentiarum componere volumina ; quibus perpetuæ dextera providentiæ, Christique Dei ac Domini Nostri virtus, adtingens a fine usque ad finem, fortiter contra Judæos, Atheos, Epicureos, Macchiavellistas, ab initio ad plenitudinem temporis elucesceret,

L

Jam-

Jamque ab ætherio ingressus certamine, Coelestium Interpreti Urbano Octavo primam operis partem, reliquas, quibus humana miscebantur, Tibi rerum humanarum Domino dicaturus. Cum metus incescit, ne medium iter habentem si non animus, anima ipsa deficeret. Quare compendium exorsus Serenissimæ Celsitudini Majestatis Tuæ unicum volumen, sed integrum, atque ea omnia complexum, elaboravi.

Admittes, Invictissime Cæsar ! piissimi Regis Josaphat non indignatus exemplum, tubarum inter clangores, carmen & citharas; quibus non de Moabitis tantum, sed de omnibus conspicuis pariter atque inadspectis hostibus Æterni Verbi triumphus decantatur; Laboresque Tuos cum Michaelæ Cœlicolum duce partitus,

sub

sub ejusdem Domini Dei Exercituum
vexilla coges Mortale Genus, immorta-
lem Justitiæ Coronam meriturus.

Me vero pro eadem Justitia ac Pietate,
Luciferi opera, cujus ignominiam evulgo,
Patria extorrem, ad Sacratissima Maje-
statis Tuæ Genua, Asylum Innocentium,
confugientem, ea excipies Humanitate,
qua Familia mea, Tibi devinctissima, tot
jam annos in Augustissimæ Tuæ Do-
mus Fide & Clientela conservatur.
Vale !

AD LECTOREM.

VARRONIANÆ Reliquiās Theologiæ,
Elementa hujus mundi, Vitiā, Virtutes,
humanosque Casus, Deorum variis nominibus
adfingentis, Apostolico præcepto aboliturus; ve-
tustissima de DEO-HOMINE vaticinia, quæ doctas
istorum fabulas ætate & elegantia longe præce-
dunt, mole operis, qua sola Virgiliis, Homerif-
que concedunt, cumulāre adgredior. Aderit, ut
spero, Divini Oris Spiritus Michael, laboresque
suos mecum per Sacrarum seriem Literarum ab
orbe condito ad CHRISTI Victoriā Triumphum-
que deducet.

Jungentur Mortales Superiorum castris: nec
sacrosanctæ Veritatis Majestati Mystica repugna-
bant Episodia; nec Viraginum prælia Castitati;
nec præliorum numero Belli atque Imperatoris
fin-

singularitas ; nec sæculorum diuturnitati brevitās unius hebdomadæ ante oculos Ducis Æterni, quibus mille anni sunt tamquam dies hesternæ, quæ præterit. Capitis vero personam cumulatissime sustinebit CHRISTUS DOMINUS, cujus imperio, felicibusque auspiciis, ejusdem Michaelis dextra defudabit.

Quod si materiæ magnitudinem, quam propter non Heroicum tantum, sed Angelicum ac Divinum Opus dici jure optimo potest, verborum ac sententiarum splendore non æquavero, veniam indulgebis, humanissime Lector ! cœptum ipse meum feliciori conatu absoluturus ; ut humanarum artium nobilissima, fanibus expedita peccatorum, Deo Veritatis ac Pudicitia, Domino Virtutum, ac Regi Gloriae servire discat regalem servitutem ; Mendaciique Pater, cultoribus suis, Lethæo demersis flumine, Lauros atque Hederas, Christianarum Frontium debita præmia, relinquat. Vale !

Græ-

Græcorum aliquot Nominum, Virtutibus aut Vitiis, Dæmonibusque adtributorum, Interpretatio.

Metanœa	Pœnitentia.
Pronœa	Providentia.
Pantolatria	Rerum omnium adoratio, seu Diabolus Superstitionis.
Typhœus	Diabolus Superbiæ.
Philarchus	Diabolus cupiditatis regnandi.
Plutus	Diabolus Avaritiæ.
Aſotus	Diabolus Luxuriæ.
Læmurgus	Diabolus Gulæ.
Tifiphonus	Diabolus Iræ.
Phthonerus	Diabolus Invidiæ.
Micropſicus	Diabolus Puſillanimitatis.
Acedus	Diabolus Acediæ.

Nomina Hebræa Sanctorum Angelorum, cæteraque, deſumpta fere ſunt ex indice adpoſito ad calcem Sacrarum Scripturarum.

DÆMONOMACHIÆ

LIBER PRIMUS.

ARGUMENTUM.

Lucifer Edenis, post cælum, victus in hortis,

Consilium terit ipse suum, fatisque ministrat.

QUANTA per ætherios, flatu diffusa Draconis,
Tempestas ierit campos, pugnataque Verbi
Foedera dic, Michael! hominesque in bella coactos,
Fatorumque vices, duplicisque exordia lethi.

Donec ab æterni gremio demissa Parentis
Omnipotens fragiles Virtus infusa per artus
Morte sua retulit vitæ immortalis honorem.

Non ego pellacis mendacia numina musæ
Acceffi, vacuas lufurus imagine mentes:

Vera canam, quæque ipsa suis incidere libris
Mundi opifex dignata manus. Da carmina rebus
Æqua potens! placidusque piis adlabere votis!

Trans lunæ, solisque vias, trans sidera, & orbes,
Unde trahunt firmas labentia tempora leges,

Stat

Stat quadrata domus, folius numine Verbi
 Nixa, Dei in solium, sacræque exorsa quietis.
 Hujus ab amplexu subjecti corpora mundi,
 Ordine quæque suo, discunt servare tenorem,
 Perpetuosque situs, & magni fœdera nexus:
 Externæ nil lucis egens, flammata, sed insons
 Materies, teneras, numquam variabills, auras
 Supplet in harmoniam, vocemque amplexa retorquet
 Cœlicolum, fatique notas inscripta recludit.
 Virtutes adytum, divinique atria templi,
 Tres servant, Trinique Dei responsa morantur:
 Hæc notat; illa legit; successu tertia firmat;
 Inde hominum superumque trahens ex ordine sortes.
 Has memorant, nulli quod parcant, nomine Parcas,
 Nequicquam nigri servantes mœnia Ditis;
 Quas decuit statuiffe polo, divæque ministras,
 Omnia quæ nutu torquetque regitque, Pronœæ.

Limine supremo sedes augusta Tonantis
 Porrigitur liquidis spatii per inania flammis.
 Stant circum lecti proceres, septemplicis omen
 Flaminis; ante omnes cœli pulcherrimus ignis,
 Lucifer æterno potat de flumine lucem,
 Partiturque suis: qualis, si fidera solis
 Ferre jubar nossent, septenis aureus astris
 Sæclorum genitor redimiret tempora Titan.

Ille

Ille renarrabat, Magni molimine Verbi,
 Ut chaos antiquum, confusaque semina rerum,
 Exierint nihilo, primasque infusus in undas
 Materiae fluitantis opes digesserit ignis.
 Ut gelidis primum lux fulserit alma tenebris,
 Atque inter fluctus librata pependerit æthra.
 Ut, discreta salo, flores, & gramina tellus
 Induerit, piceasque rudes, malosque feraces.
 Non imber, nondum genitabilis aura Favoni
 Foverat in foetus, radiisve potentibus alyum
 Astra penetrarant, lunaque & sole priores,
 Exseruere comas, arvis mirantibus, herbæ.

Mox, ait, astra polo nos expertura moventes
 Effulserè, suo rapiunt quæ tempora cursu,
 Viventumque juvant facibus circumvaga curas.
 Tum pisces, volucrumque genus, consurgere ab undis
 Vidimus, & tellure feras, civesque minores,
 Humanumque caput. Nostræ res æmula laudi
 Illa, decus, Natura! tuum, columenque laboris.
 Hæc inter, patrium divino carmine nomen
 Orbe sacrabamus tenero, lusuque decoro
 Ducebam liquidas magnum per inane choreas.
 At mihi sub pedibus quamvis flammantia mundi
 Mœnia despiciam, primique ab imagine Verbi
 Tantarum simulacra geram purissima rerum:
 Nil votis tamen est æquum, foecunda Parentis

Viscera dum penitus pateant, sobolisque beatæ
 Adspiciam vultum : quali nitidissimus ardor
 Spirat, & æternæ confirmat fœdera pacis.
 Id precibus mecum, focii ! superate faventes :
 Excutiat nubem, quæ nunc obducta tuentes
 Attonitos hebetat visus, atque humida circum
 Caligat, patriumque jubar cupientibus aufert :
 Hoc pia dextra dabit, lævæ sunt cætera munus :
 Omnia debebo, solum si pronus amanti
 Se dederit, vice cunctorum mihi sufficit unus.

Lucifer hæc, nitidosque sinus, vultusque decoros
 Limine fidereo sternit, nutumque potentem
 Exspectat timidis votis, & numen adorat.
 Adsensere omnes, primique exempla secuti
 Procumbunt cœlo superi, Dominumque precantur,
 Adnuat ut studiis, faciemque ostendat amatam.

At Pater, æterna quamvis sit mente repositum,
 Præproperus tandem votorum quo ferat ardor ;
 Judicio tamen ille suo præsentia tantum
 Metitur, pœnasque jubet succedere noxæ,
 Et nulli patitur crimen nocuisse futurum ;
 Hæc igitur folio placidus sic reddidit alto.

Ne, Mentis ! precibus, triplicem ne solvite nexum
 Adfertum rebus, nostræ vestigia formæ !
 Largitur quædam, meritis unde incipit ordo,
 Gratia, prosequitur studiis comitata merentes,

Eme-

Emeritis meliora parat: non mentis acumen,
 Non illa immensi votum contingere cordis
 Sufficit; at, iustis quærenda laboribus, atra
 Lucis inaccessibleæ penitus sub nube teguntur.
 Quare agite! æternæ pectusque advertite legi!
 Quæ bonitas pepulit nostros effundere mundo
 Thesauros, oculos illi dextramque potentem
 Aptat, & assiduas constanti fœdere curas,
 Nec patitur rebus vultum remove creatis.
 Ni faciat, vos, atque homines, cœlum, mare, tellus,
 Confusum repetantque chaos, nihiloque recurrant.
 Et quamvis natura satis contenta quiescat,
 Sic conjuncta mihi; ingenium tamen addit amoris
 Altera, quæ nullum solvantur vincla per ævum.
 Cunctorum exemplar mens est adnectere Nato,
 Principio ut sociata suo, sine fine beatam
 Instituam vitam, sitque omnibus omnia Verbum.
 Vos igitur, si tanta meos cognoscere vultus
 Gloria, decretis alacres subscribite nostris!
 Atque operi junctum submisso poplite numen
 Excipite! & regi dextras advertite vestro!
 Dixit, & immensum nutu tremefecit Olympum.
 Adfensere poli, firmoque adamante notarunt
 Carmina, fidereis numquam delenda figuris:
 Subscripsit natura parens, totusque probavit
 Mundus, & æthereæ plausum fecere Camœnæ.

Ipse inter rutilas gemmas, choreasque nitentes,
 Lucifer, his rarus exposci, ducebat ovantum
 Concentum lætus, gratesque ferebat inanes.

Ergo mihi, neque enim mundi præclarius ullum
 Exemplar statuiffe reor, connubia Verbi
 Decernis, Genitor? nec jam tibi forte secundus,
 Sed par, sed similis, folioque receptus eodem,
 Æternas summo sedes Aquilone locabo?
 Infidensne thronis, nostris famulantia plantis
 Sidera calcabo? Triplex venerabitur orbis
 Luciferum, non jam Domini velut ille ministrum,
 Sed veram sobolem, pariter sed sceptrum tenentem?
 Eia! agite! o focii! meritaque rependite laudes,
 Æterno rerum Patri, Prolique beatæ!
 Pectoraque accensi divini Flaminis igne,
 Concelebrate novo foelicia fœdera cantu!
 Dixit; &, heu! quantum tumuit! Stupuerunt capax
 Atria magna poli, tantoque exterritus ausu
 Hærebat mundus, dubiæ siluere phalanges
 Cælicolum. Michael, inter tot millia primus,
 Numine adorato, folio sic orsus eburno.

Quo te præcipitem tandem præposterus ardor,
 Lucifer! abripiet? Magni expectare decebat
 In dubiis responsa Patris, qui lumine vero
 Ambiguos referet sensus, munusque paratum
 Quem maneat, si forte fedet sic mente, doceret.

Ne placeat nimium species, animosaque virtus!

QUIS SICUT DEUS EST? Pudibunda silentia laudem
Sola queunt tanto persolvere sacramento.

His dictis tacuit, nitidoque adamante coruscum

Extulit æternæ clypeum tutamina legis;

Orbe cui medio divinam inserta per artem:

QUIS SICUT DEUS EST? Rutilantia fidera reddunt.

Hanc speciem, verique notam, signumque salutis,

Omne felici, superum pars bina secuta,

Æternum, juga dextra petit, venerata Parentem.

At parte ex alia fulvo vexilla metallo

Lucifer extollens quassat, queis nube reflexa

Inscriptum: EXCELSO SIMILIS! Pars tertia lævam

Hoc duce persequitur, gelidoque Aquilone locatur.

Ex æquo constructæ acies, paribusque tumentes

Viribus, eventu dubio Victoria sese

Librat, & antiqui pedibus revoluta Parentis,

Annuat ut cœlo pacem, placidusque, precatur,

Ambages solvat, tantique exorsa tumultus.

Audiit Omnipotens, atque indignatus Olympo

Esse locum bellis, fatorum arcana revolvens,

Edixit sibi decretum, volventibus annis,

Ut Verbum Omniparens humanos induat artus;

Verbum, quo maria, ac terras, cœlumque profundum

Condiderat, nec non ipsas super æthera mentes.

Esse hominem mundi exemplar, quo cuncta creando

Contulerit,

Contulerit, simili formans ab imagine Verbi.

Et vero natos, inquit, parere decebat.

Nunc autem tantis ne frustra adfuescite bellis!

Tuque oculos reverere meos, contentus honore

Sponte dato, tu parce prior, clypeumque nefastum,

Lucifer! abjicias, animique insigne superbi.

Dixit, & adripuit fulmen, metuendaque torfit

Lumina: nullo umquam tanto est perterrita motu

Machina, quæ summum cœli complectitur orbem.

Pars melior superum, candenti pectora cœlo

Fusa, patrem timidis veneratur subdita votis,

Certa, quod ille velit, sanctum, sacrumque tueri.

Altera servili cœli ad convexa recumbit

Consternata metu, vultu nil mota Parentis;

Sed magni metuens iras telumque Tonantis.

Eventus, ipso in casu, patuere futuri

Monstris signa novis, vario in discrimine rerum.

Nam Michael, dum casta solo reverentia Patris

Perculit ætherio, tenuit sublata, nec ulla

Stemmata læsa nota, circum resonantibus armis:

QUIS VELUTI DEUS EST? Retulerunt concava carmen;

Et nulla non parte sui natura notavit.

Ast ubi fulmineos metuens se Lucifer ictus

Projecit clypeo, cesserunt signa recentis

Aufus, & fulvum texit ferrugo metallum.

Sed Pater in sedes concedere jussit ab aula

Agmen

Agmen utrumque suas, curisque vacare quietis.

Interea: veluti quando revocatur ab armis
 Inflammata odiis acies, & ab hoste propinquo
 Temperat, imperiò, ferrum, majore coacta;
 Flectit signa quidem, vibrataque tela reponit;
 Ast incensa fremit rabies, & sæpe querendo
 Ereptas laudes, devotaque bella reposcit.
 Sic pars cœlicolum, non faustis arma secuta
 Auspiciis, quamvis terrore urgente recedat,
 Adgemit, & pacem indecorem tolerare recusat.
 Consilio nescit superum natura moveri.

Ergo ducem circum studiis effusa, procaci
 Seditione furit: mens infidet omnibus una,
 Quo res cumque cadat, dictis obstare Tonantis.

Unus, quem Graii dixerunt voce Typhœum,
 Lucifero accedens, totius ab ore cohortis,
 Aerium quassans caput, infit: Maxime ductor!
 Decretis his stare juvat? Privabere honore?
 Et nullo tantum perdes certamine munus?
 Præripiet laudem tellus? Heu! jura pavebunt
 Alterius mentes superum? patiensque videbis?
 Quod tua ni curas, nostri te injuria flectat!
 Et generis commune decus, sortemque tuere!
 Exfere virtutes animo, dux inclyte! dignas
 Lucifero; & summa spe, quo libet ire, sequemur.
 Est merces operi tanto. Victoria mundum

Præstabit.

Præstabit. Poteris superans æquare Tonantem.

Tu nobis, tu divus eris: nec perfida quando

Virtutem fortuna premat, ratioque Tyranni

Arbitrio compulsâ ruat; vel victa pudebit,

Egregium molita decus, vexilla secutos.

His pressas animo stimulis producere flammâs

Lucifer adgreditur, spargitque per astra venenum.

Ac velut in campis siquando flamma sonoræ

Infertur stipulæ, foecundatura colono

Horrentes silvas, segetique datura viam vi:

Illa, silente polo, torpet, nec vividus humor

Altius admissum patitur proserpere virus;

Mox animos, agitata Noto, viresque resumit.

Lucifero hæud aliter studiis excita sequentum

Mens furit, atque vagans cœlo bacchatur aperto,

Sollicitatque manus superum, densatque phalangas;

In patriam, Patremque ferox arma impia versans.

Stant circum socii: folio sublimis ab alto

Sic ille incipiens, cupidus immittit habenas.

Æternæ mentes! Veri quibus indita lux est,

Et virtus, studiumque boni, vitæque beatæ;

Audistis præclara quidem decreta Parentis.

Scilicet is, species nostras pertæsus, iniquo

Despicit obtutu naturam forte propinquam.

Ex ima tellure finum deposcit, ut olim

Cœnosum numen, per sæcula longa, colamus.

Nos,

Nos, qui cælorum nutu convolvimus orbés,
 Sideribusque damus leges, & munere quorum
 Stat mundus, vitamque trahunt animalia, plantæ,
 Atque invisus homo, raptum cui spondet honorem,
 Suscipimusque scelus tantum, patimurque silentes?
 Quis dignos celsis adsumat mentibus ausus?
 O focii! quis tandem illi, me auctore, repugnet?
 Nec mihi prima peto, nec præmia tanta reposco,
 Solus ego. Teneat secum sua munera Verbum!
 Aut vestrum, cuicumque libet, communia faxit!
 Lucifer haud renuam, nec dedignabor amicæ,
 Et consanguineæ tacitus subcumbere menti.
 Ast homini pudeat superos parere! Nefandum
 Vertite consilium! Vobis hoc vincite, cives!
 Forte dabit Pater ipse manus: temerata refiget
 Decreta, et regno melius sic consulet: aut nos
 Ingenuum pectus, ratioque invicta juvabit,
 Atque illum indignas egisse pigebit in iras.
 Erigit, hæc fatus, bellantia signa, superbus
 Cornua, quæ frontem tum primum visa minacem
 Rumpere, consequiturque fremens animosa juvenus,
 Conveniunt, falsæ cepit quos gloria laudis,
 Arbitrioque suo faciendi insana libido:
 Luciferi quos sævus amor, lucisque serenæ
 Tædia vicerunt: quos obduratio mentis
 Egit in auctorem, placitisque avertit Olympi.

Conveniunt & quos humanæ fortis imago
 Impulit invidia ; vel qui, non munere Patris,
 Sed, duce natura, finem petiere bonorum.
 Principis ipsius lateri se cominus addunt,
 Qui sanctum nomen, summique Tonantis honores,
 Numine contempto, mente ambivere superba,
 Irritaque æterni voluerunt fœdera Verbi.

Tenditur in folium Regis. Jam signa ruendi
 Nimborum tonuere tubis, tremuere cavernæ
 Cœlorum, vastumque fragor per inane gementis
 Naturæ fertur : sol, luna, & sidera pallent.
 Tum Michael, clypeo lucis protectus, & hastam,
 Æternæ rationis opus, jaculatus in hostes,
 Sic breviter socios adfatur. Jurgia, Mentēs !
 Quæ turbant ? interque metus sententia, seu spes
 Quas hæret ? Dubitamus adhuc, temerarius error
 Luciferi quo tandem agat ? Horrida Tartara cerno,
 Et pice torrentes atque atro sulphure ripas,
 Et numquam vero violatam lumine noctem.
 Quis par esse Deo possit ? Quisve hiscere contra
 Audeat æterni tutus decreta Tonantis ?
 Eximite exitio caput ! Insuperabile pendet
 Judicium dum Patris adhuc, primordia fatum
 Unde trahet, duræque advolvent stamina Parcæ,
 Arbitrii æterni nutu tria tempora nentes.
 Hæc memini dixisse Deum, dum sede superna

Constituit

Constituit nihilo eductos, cœloque locavit.

Perbrevis hora datur meritis : octava pericli est

Plena dies : hinc longa quies, mercesque laboris

Exigui me digna manet. Ne temnite, Mentēs !

Quoque licet spatio, vestram curate salutem !

Nunc tempus, nunc summa rei, nunc terminus ævi

Currentis : quidquid portendunt sæcula, mundum

Dum Pater ipse reget, momento pendet ab isto.

Ergo agite ! Egregiis aderit pia gratia cœptis.

Dixit, & immites primus se immisit in hostes,

Fulminis in morem : sequitur pars maxima ductum

Principis invicti : vires, animosque ministrat,

Militibus Deus ipse suis, hostesque fatigat.

Terna Patris folio adfistunt, Regemque tuentur,

Agmina, nil umquam curis temerata caducis,

Quos castus firmavit amor, quos inclyta Veri

Forma, vel æternæ pellexit gloria pacis.

Hos Seraphin, Cherubique pii dixere, Thronosque.

Tres iterum turmæ diros vertuntur in hostes,

Quas immane odium sceleris flammavit in iras.

Has inter, radiis, & majestate serena,

Prima tenent Dominæ Mentēs, firmantque perennis

Imperii leges, obluctantesque repellunt.

Pone Potestatum robur, sociantibus almis

Principibus, quatiunt tenebras, & sidera lustrant.

At quos officio, magni post jussa Tonantis,
 Humanum tenuit studium, venturaque rerum
 Gratia, & haud ullo violandum tempore fœdus;
 Corpoream postrema phalanx ex ordine molem
 Tartareis arcet flammis, mundique saluti
 Prospicit ipsa triplex gemini, fatisque ministrat.
 Corpora magna movent, & cœli mœnibus adfunt,
 Virtutes, sæclisque moras, & pondera dicunt.
 Curatura hominem sese, mundumque minorem,
 Agmina bina parant. Promissi Archangelus olim
 Regis in occursum cœtus ornabit, & urbes.
 Angelus, ætherios instauraturus honores,
 Privatas supera formabit imagine mentes.

Fulminat inprimis virtus generosa Tonantis.
 Jam tum fidereo felicia nuncia vultu
 Promittens, Gabriel, sed nondum lilia gestat,
 Ense furit: sequitur Raphael, medicina salutis,
 Vulnera si medicum jam deplorata mererent.
 Mox Jaiel, VIVIT DEUS! intonat. Inde feruntur,
 Certantes studiis Uriel, Iedielque:

Ambo alacres, igniti ambo, divoque corusci
 Lumine: tum Jasiel, medios qui dividit hostes.

Eleazari tres sunt hoc nomine fratres,
 Divini auxilii, non una in sorte, ministri:
 Antevolat socios primus, comitatur eosdem
 Alter, at extremum concludit tertius agmen,

Imperiis

Imperiis addicta Patris, terraque, poloque,
 Aurea quem certo sequitur Victoria gressu.
 Ille manu clypeum gestat, quem munere magno
 Sancta fides dederat, miraque insculperat arte
 Æterni species Veri, de numine summo
 Pendentem rerum molem, mentesque supernas,
 Atque elementari commixtas corpore vitas,
 Sideraque, & cœlum, & terras, pontumque profundum.
 Ast ensē puro perfecerat ex argento
 Omnipotens Verbum, vagina aptarat & aurea,
 Ancipitem, mentesque ipsas, animosque secantem.
 Consequitur superum robur : non fidera cœlo
 Tot rutilant, non saxa solo, quot classica summi
 Stipavere ducis mentes, dirasque phalangas
 Jam rumpunt : victum scelus aufugit : arma Typhoeus
 Projicit, & justis dat terga nigrantia flammis.
 Non patre, non numero, non re, non viribus æquis,
 Lucifer agnoscit tantos movisse tumultus.
 Dissimulat tamen ille metum, frustra sequaces
 Nutibus increpitans, immania cornua torquet.
 Jamque ducis magni dextra fatale coruscat
 Omnipotens Sermo cornuta in tempora telum.
 Fulminat Eleazarus non segnior ensē,
 Et clypei obtendit radios, quibus arsit, & omnes
 Exuit infelix formosæ mentis honores,
 Angelicumque decus furiales vertit in artus.

Tum

Tum vero attonitus monstris, seque ipse perhorrens,
 Lucis & impatiens superæ : velut atra volucris,
 Quam non pluma levat, nigris sed commoda membris
 Inter aves membrana locat, licet ora ferarum
 Componant generi, turpes imitantia porcos ;
 Exercet labente die tamen illa volatus
 In noctem, feroque trahit de vespere nomen.

Lucifer haud aliter, solo jam nomine talis,
 Evolat, oblitusque animi, indignantia linquit
 Sidera, & ambitas sedes Aquilonis, & orbes,
 Qui septemgemino convertunt astra meatu.
 Jamque plagis propior flammarum, extrema tenebat
 Ætheris angusti, nullam qui admittere labem,
 Aut retinere potest, sedes decreta Tonanti.
 Restitit hic paulum, gemituque hæc edidit alto.

Regia ! virtuti nimirum debita nostræ,
 Æternum, deserta, vale ! Fato actus iniquo
 Avellor, terrasque peto. Concede tyranni
 Tu sceptris ! Natura fimo composta, Deoque,
 Vos, o ! possideat, pulcherrima mœnia mundi !
 Nos superos, sic namque jubet, telluris opacæ
 Visceribus clausos vitam traxisse licebit.
 Sed non ille diu nostro trahet otia victor
 Exitio, nec nos porro vivemus inulti.

Dixit, & immani se jecit ad infima saltu :
 Non secus ac, media nimborum in nocte, refractis
 Nubibus

Nubibus erumpit fulmen, tremit horrida tellus :

In latebras fugere feræ, & mortalia corda

Per gentes humilis stravit pavor : occupat illud

Intentos sceleri, pœnasque repente repescens,

Non falsas docet esse minas, & jura Tonantis.

Subrisit Natura parens, tantoque colono

Obvia, tuta fui, dictis compellat amaris.

Quomodo de cœli cecidisti, Lucifer ! astris,

Quæ super impositus, dextram tentare Parentis

Aufus, & horrendum rebus præsumere nomen ?

Tantane te superæ ceperunt tœdia fortis ?

At qualis, quantusque venis ! Quam versus ab illo,

Quem modo nutantes cœli timuere tyrannum ?

Quo decor egregius membris, suavesque colores,

Blandaue majestas abiit ? Vigor igneus oris,

Ambrosiique nitor capitis, divesque tiaras,

Quo cessere loco ? Quidve isthæc cornua fronti ?

Huic sceptrum Natura dabo ? Pete Tartara, Pestis !

Innocuumque absolve solum ! Te digna tenebræ

Regna parant Stygiæ. Patriis dejectus ab astris,

Linque diem ! nostroque ruens depellere mundo !

Hæc fata, infensis agitat Natura procellis

Luciferum, totisque adnitens viribus urget.

Ponderis impatiens vasti, calcata dehiscit

Terra, nec admittunt ponti vaga marmora monstrum.

Conjurant venti, magnaue exterritus aer

Vi pellit : diros circum depascitur artus
 Ignis, & æternis vinclis & carcere trudit.
 Sic elementorum pariter conatibus actus
 Lucifer, in cœlum frendens, ceditque, filetque,
 Et mundi penetrare subit, noctisque profundæ
 Centrum immane petens, proprio se pondere sistit.
 At cauda quoscumque ferus detraxit ab astris,
 Exfilii varias tolerant pro crimine formas.
 Invadunt alii fontes, atque humida regna.
 Aeriis alii campis, vacuoque vagantur.
 Pars montes, permixta feris, & lustra pererrat,
 Aut terræ rimatur opes, gaudetque metallis.
 Quos Regem propius promovit noxa, penetrant
 Altius, & caveis imi conduntur Averni,
 Æquatae unde viæ supera ad convexa feruntur,
 Nec nisi scandendo licet in diversa moveri.
 Huc socios, cupidus vires expendere regni,
 Evocat e variis in cœtum Lucifer oris.
 Quos inter medius, quatiens immania plumbo
 Sceptra manu, tectusque super fumantia membra
 Sulfurea circum trabea, duraque tremendus
 Majestate, jugo suspirans fatur ab alto.
 O mecum fortisque minas, & sæva superbi
 Fulmina præsentis perpeffæ pectore regis,
 Egregiæ mentes ! decuit quas regia cœli ;
 Si virtus supera spatium reperiret in aula.

Sideribus,

Sideribus, quando fortuna extrema, negatis,
 Non tamen omnino regni spoliavit honore :
 At dedit assiduo surgentia mœnia ferro,
 Quæ circum rapido Phlegethon convolvitur igni.
 Erigite ætherios animos ! Imoque barathro
 Æterni arbitrii subnixam attollite turrin !
 Illa dedit dextræ sceptrum, capitique tiam :
 Illa suum poterit regem, regnumque tueri,
 Fors augere etiam ; neque enim molimina mentem
 Destituunt, sævi sortem læsura Tonantis.
 Debilior regnorum pars, invisæque nobis,
 Telluris convexa tenet, quam destinat hostis
 Scilicet ætheriæ, Superi qua pellimur, arcî.
 Hanc petere insidiis agito : virtutis apertæ
 Nam decus invisum cœlo premit orbis uterque.
 Frigescet fortasse calor, quo pectus anhelum
 Æstuat, inque hominum rapitur connubia Verbum,
 Si dabitur, quas ille perit, corrumpere formas.
 Tu mecum, Læmarge ! veni, tuque æmule nostri
 Macte laboris ades, cœlo metuende Typhoeu !
 Unus qui mecum nuper detrudere Trinum
 Adgressus de fede Deum, vexilla superbus
 Efferre, & superas ausisti, voce potenti,
 Sollicitare prior, patriæ intra mœnia, gentes.
 Pro quibus inceptis, virtutibus æqua cadentum,
 Tartaræ Fortuna domus dedit esse magistro.

Nunc illum mihi præsta animum ! Felicior instat
 Exitus : ipse indutus ego prudentibus Anguis
 Exuviis, homini ignotus nova bella movebo.
 Dixerat, & totum induerat jam Lucifer Anguem.
 Nec ferpebat humi, sed corpore rectus in auras
 Vix ima undantem cauda signabat arenam.
 Jamque vapor dirus ripas Phlegethontis, & undas
 Cocyti, Stygiosque lacus, & tristis Averni
 Deferit. Adplaudunt focii, vafroque faventes
 Consilio, insanos tollunt ad concava risus.
 Pone, habitu similes, vestigia dira sequuntur
 Quem Gula, quemque colit ventosa Superbia patrem.
 Imperii jam jamque sui suprema tenebant
 Antra, ubi cum sævis, bellum de finibus, umbris,
 Perpetuum lux alma gerit, sensusque resistit
 Incertus, cuinam cedat victoria parti.
 Hic Angues posuerunt non patientia solem
 Ora, feroxque caput, cristas, oculosque micantes.
 Humani speciem vultus super ardua colla
 Aeria de nube locant, suavesque colores
 Adspirant, dulces risus, lumenque juventæ
 Tranquillum, tristesque tegunt sub corde dolores.
 Nec minus inferiora ornant : detergitur atris
 Pectoribus ferrugo, situs, saniesque, cruorque,
 Ditanturque auro multo : tum terga pyropi
 Cæcula distinguunt, flammisque imitantur Olympi.
Heu !

Heu ! quam dira parant, quam blandi prælia mundo !

Quantaque collidunt generis in funera nostri !

Montibus instabat veniens Sol quartus Eois,

Et foribus roseos pandis Aurora jugales

Frænatos ducebat agens, currumque movebat.

Ipsa recedebat. Pariter discesserat alto

Ultimus astrorum, Solem veneratus Olympo,

Lucifer, ut terra se Lucifer extulit alter.

Jamque locis aderant lætis, gramenque beatum

Calcabant Angues, & fortunata tenebant

Arva, quibus fati concordi numine torquent

Sidera fælices radios, vultusque benignos.

Has Matuta colit sedes, his largior æther

Purpureos aperit soles, lunasque serenas :

Nec, quamvis jura nulla loco, sublimior umquam

Ulla parte sui tellus adfurgit in axem.

Hunc Mors, & Morbi exfangues, tristisque Senectus,

Et Metus ipse timet, Luctusque, & turpis Egestas,

Et violenta Fames, & Cura infomnis, & ardens

Aut Furor, aut vefana locum tetigisse Cupido.

Nulla ibi tempestas, fævis Aquilonibus acta,

Irruit, aut virides canet dispersa per herbas

Nix, agitante Noto. Non Austro percitus imber,

Adlidit terræ luci florentis honoris.

Nec tamen aret ager, quamvis placidissima nullo

Turbetur lux alma nigræ velamine nubis.

Fons etenim medio confurgit limpidus horto,
 Dulcibus uber aquis, quibus opportuna ministrat
 Pocula fœlici numquam fallacia terræ.
 Inde, ubi pratorumque sitim nemorisque beati,
 Sedavit, quatuor fluviis se dividit, unda.
 Phison Hevilarios, auro gemmisque feraces,
 Circuit, & largo fœcundat gurgite, campos.
 Æthiopasque Gihon lustrat, solemque cadentem
 Excipiens, reduci permittit sidera mundo.
 Assyrium Tigris rapido secat arva fluento.
 Labitur Euphrates magnæ Babylonis ad arces.

At nemus, intacto confurgens vertice in auras,
 Arte Dei dextraque fatum, pulcherrima poma
 Floribus adsociat, duplicemque exhalat odorem
 Veris & Autumnî; consuetum tempore eodem
 Effœti juvenisque anni conjungere honores.
 Hinc Casiæ spirant mites, lacrimisque madescunt
 Thura suis, parvasque premunt Opobalsama Mirrhas,
 Et florum genus omne micat; sed gratia Pomis
 Amplior, & speciem sapor, & miranda saporem
 Exsuperat virtus, & cœli fœtibus æquat.

Erigitur mediis arbor altissima silvis,
 Cui Sator Omnipotens vitæ, cum nomine, vires
 Contulit, ut quidquid vicibus rapuisset iniquis
 Innatus fervor, vitalis redderet humor.
 Nil fatum, nil tempus edax, nil flamen, & arma,

Juvissent

Juvissent in nostra graves dispendia Parcas,
 Hoc prohibente cibo ; diræ nec munere mortis
 Alterius fessis patuisset janua vitæ.

Ast, ubi fluxissent fœlicia sæcla sub astris,
 Æthereas peterent Homines, sine funere, sedes,
 Artubus emeritis forma meliore potiti.

Interea Natura suis contenta vigeret
 Muneribus, patriisque Dei secura sub ulnis,
 Dulcia tranquillæ traduceret otia sortis.
 Non nubes animi, tempestatesque procaces
 Æquora turbarent Recti, Verique Serenum.
 At facile, optati provecti ad littora portus,
 Per medias primam possemus quærere causam.
 Fœlices nimium, patriæ incunabula nostræ
 Si numquam Stygii novissent ora Draconis !

At Pater Omnipotens, quo mens humana creantis
 Jura fateretur, seque ad meliora pararet,
 Parendo, & meritis ornaret gloria fertis
 Colla, quibus meriti dederat pia gratia causas ;
 Addiderat præcepta, manu ne tangere foetus
 Arboris auderent, celso quæ vertice contra
 Subrigitur, Recti præbens documenta Malique.
 Sin secus, hortorum specie cœloque carentes,
 Triste peracturos curis mordacibus ævum,
 Et toleraturos sævum post fata tribunal.
 Hæc sibi castra legens, Homini nova bella minatur,
 Lucifer.

Lucifer, & docta designat ab arbore tela,
Vulneribusque locum rimatur, & omnia lustrat.

Fors sub odorata cedri concederat umbra,
Inter aquas, sacrumque nemus, cum conjuge dulci,
Tunc Pater humani generis, cui nomina tellus
Rubra dedit, memorans elapsæ somnia noctis,
Visaque cæruleis concurrere sidera campis.
Tertia pars, atra ferrugine tincta, caducum
Post fulgur, Stygias labens penetraverat undas.
Inde redire nefas, totamque ab fulgure silvam
Ignibus absumi, cunctoque incendia mundo
Serpere, si pigeat cœlestes spargere lymphas,
Arbitrioque suo rerum pendere salutem.
Hæc Michael (Hominum generis cui credita cura est)
Mandarât novisse Hominem præfagia Veri.
Dixerat at custos Adæ sub nocte silenti.
Cætera suppressit Genitor, quo pergere Fatum
Libertasque pari possent concordia gressu.

Interea Zephyros imitatus ab arbore Dæmon
Sibilat, & medium in lucum miserabilis Evæ
Adlicit obtutum, & squamarum fascinat auro.
Eleazari monitis, male cauta, relictis,
Illa fugat dignas vacuo de pectore curas,
Ingrediturque nemus. Formas intenta Draconum
Miratur, gemmas & longum corporis aurum,
Agnoscentque Hominum vultus immobilis hæret :

Lumina

Lumina luminibus figens, atque oribus ora.
 Jamque alte imbiberat virus, penitusque medullas
 Ardebat, nec gnara mali sua vulnera amabat.

Hoc ubi Tartareus persensit Regulus, olli
 Subridens, blandos capitis diffudit odores :
 Atque ait, o nostri Conjux pulcherrima Regis !
 Diva Soli ! Natura Parens cui servit, & alto
 Sidera perpetuis vicibus famulantur Olympo.
 Ne dubites dignata manu munuscula nostræ
 Arboris accipere. En ! quales dispergit odores ?
 Quove lepore nitet ? Quæ vis ? Quæ signa saporis ?
 Cur Sator ille bonus, qui vestris usibus orbem
 Permisit, pulchros vetuit contingere foetus ?
 Hæc Anguis : breviter quem sic adfata Virago est.

Ex quacumque licet placitos decerpere fructus
 Arbore : sed medio quæ frondes explicat horto,
 Intactam voluit Genitor, ne forte venenis
 Lethifer inficiat succus, stamenque resolvat,
 Quo series nostri per sæcula textitur ævi.
 Scilicet ista Deum, nutu qui cuncta creavit,
 Sollicitudo tenet, vestræ ne stamina vitæ
 Succus, ait Serpens, solvat, cœlestis origo
 Est quibus, & magni facies insculpta Parentis,
 Nec donis valet ille suis prohibere venenum ?
 Quam bene dissimulat vestram curare salutem,
 Dum regno cavet ille suo ? Scit quanta negatæ
 Vis escæ,

Vis escæ, magniquē timet consortia sceptri.
 Hæc oculos aperit, Rectique Malique peritos,
 Cœlicolum de more, facit, similesque Tonanti.
 Ergo, minans Lethum, divinæ munera vitæ
 Ille vetat, patrioque animum divertit Olympo,
 Quem spondet propriæ natura haud inscia fortis,
 Sternat ut in curas Homines, ritusque ferarum.

Decipitur blandi mulier sermone Draconis,
 Nec furto contenta suo, sociare Maritum
 Adparat. Haud aliis superaret Lucifer armis.
 Vincitur illecebris Adam, legemque Tonantis,
 Immortale decus vitæ, mundique salutem,
 Posthabet Uxori, Lethumque & Tartara mavult.

Vix summis Malum labris fatale momordit,
 Nil tamen intactum labes infusa reliquit.
 Insolito spernit mentis decreta tumultu
 Seditiosa caro: fœdus calor ossa cucurrit.
 Sceptra tenet venter: congesta conscius ossa
 Adcubat, & tacito censor canis hæret hiatu,
 Nec memorare scelus fidis latratibus audet.

Fundamenta locant regni scelerata Libido,
 Ingluvies, Somnusque piger, Tumor, ægraque mentis
 Ambitio, rabidusque Furor, Pallorque, Metusque,
 Et Sitis, haud umquam fulvo satianda metallo,
 Quique suis pascit crinales carnibus angues
 Livor, & implacidæ Morbi mala nuntia Mortis.

Cuique

Cuique suus vitio fomes sub pectore parvo
 Adpositus, Stygios paullatim concipit ignes.
 Invadunt orbem Furia, populisque futuris
 Terrarumque marisque plagas in crimina formant.
 Heu facies! Heu dira nigri portenta barathri!
 Lucifer his varios scelerum divisit honores,
 Et domitum complet diffuso milite mundum.
 Ipse ingens toti partitus corpora regno,
 Tartareas pedibus terit umbras, tergaque summæ
 Hæret telluri, magnum per inane superbus
 Explicat ora, minas intentat cornibus astris.

Interea, convexa super stellantis Olympi,
 Castra ducis summi circum metata tribunal,
 Excipiunt imis iussas concedere regnis,
 Virtutum, divo ductas ab amore, phalanges.
 Atque ubi complevere vices, cœlique tumultus
 Conticuit, nutuque Patris data copia fandi:
 Divus Amor, fuso veneratus pectore numen,
 Talia dicta dedit, lacrimis sociata decoris.

Ergone propterea nostræ committere curæ
 Res hominum placuit, Genitor! mundumque caducum?
 Legibus his solium regni, tua iussa secutæ,
 Fiximus in media terreni pectoris aula?
 Scilicet, ut vix ante diem Sol mergeret undis,
 Hospitis infidi quam prodicione repulsæ

Nos, tua progenies! sceptris caderemus, & hosti
Ille urbem, summasque animi recluderet arces.

At saltem belli foret instrumenta moratus,
Præsidiumque piis precibus sperasset Olympi.
Conjugis illecebris cessit, nec sibila Serpens
Ediderat, necdum cornu strepitarat Avernus.
Contempsit nos, teque, Pater! tua jussa, minasque.
Sed quid stulta quæror miserandæ crimina gentis?
Humanamque incuso fidem? Vos, inclyta summi
Castra ducis! magnique decus nomenque Tonantis!
Vosne adeo, Ætheriæ Mentes! hac lege supernæ
Luciferum liquidis spoliastis honoribus urbis,
Ut premeret diris terrarum motibus orbem?
Et ferret fastus profugi Natura tyranni?
Hic erat ille labor? magnique ea gloria cœpti?
Cum conjuratæ Divum defendere scitum
Pectoribus, dextraque, caput detrusimus astris
Invisum, & tanta formidine solvimus axem?

Quod si forte levis direptæ injuria terræ
Censetur, nostræque fugæ nil urget imago,
Nempe quibus cœli liceat contingere sedes,
Exsiliique malum patria meliore levetur:
Quis pietatis honos, miseras liquisse sorores,
Spemq; fidemq; procul, manibus post terga revinctis,
Tænarios currus, Stygiumque subire triumphum?
Heu! dulces comites! Heu pectora chara meorum

Conscia

Conscia voborum ! flammisq̃ ministra pudicis !
 Quos hostes inter, quove in discrimine rerum,
 Vos ego digrediens, vel qua sub imagine liqui ?
 Ne diro patiare, Pater ! sub rege superba
 Urgeri ditione, quibus natalis origo
 Par nostræ ! & quamvis non æquo tempore vitam
 Permittat proferre tuæ sapientia legis :
 Hanc tamen, ah ! miseris, quæ vix æquabitur orbis
 Motibus, auspiciis nostris, da prole beatam
 Vivere ! Da meritis patrium contingere cœlum !
 Corpore quæ nequeant ! et te tua viscera tangant !

Si nocuit jactura parum, punctumque rependis
 Immeni mole imperii, monstroque rebeli
 Indignum ducis duplici concurrere bello :
 At subeat, Venerande ! tui pulcherrima vultus
 Forma quid immanis patiatur pressa sigillo
 Belluæ ! Tartareis jactantem percipe plantis
 Humanum calcasse genus, cervicibus olim
 Unde jugum, magnoque paras connubia Verbo,
 Et vacuo cives cœlo, superisque sodales.

Dixit Amor castus, genibusque infusus Olympo
 Marmoreas, veritus Numen, sub pectore jungit
 Opposita de parte manus, frontemque reclinat.
 Cum Rex Omnipotens folio sic fatur ab alto.

Ne nimium turbare, Puer ! si cogeris imo
 Terga dedisse solo, & malefidæ crimine gentis

Sceptra sub adversæ nutu concedere partis.
 Exfilii locus est illic, & nulla labores
 Finis certa manet. Dubio fera bella geruntur
 Eventu, arbitrioque levis victoria mentis
 Libratur, quæ sponte sua, quacunque vocetur,
 Ventorum sequitur nullo moderamine vires.
 Hic tibi, dulcis Amor! summi intra moenia mundi
 Æternum firmat nostri præsentia tectum.
 Hic domus, hic sedes, castumque cubile paratur,
 Pacis & invictæ numquam violabile fœdus.
 Hic semper tranquilla dies. Sub sidere Lunæ
 Fulminaque, & nubes, & rauca tonitrua regnant,
 Et rota præcipiti circum rapit omnia casu.
 Nos tamen & casum moderantur pondere legis,
 Qua sisti suprema damus, postrema moveri.
 Quare age! chare puer! terrenaque regna capeffe!
 Qualiacunque licet: patriam nec quære sub astris!
 Hæc Genitor. Tum deinde tibi, dux inclyte! nutu
 Commendat, fociis præsens virtutibus adsis
 Supplicibus, Michael! iterumque, Dracone fugato,
 Restituas casto sceptrum telluris Amori!
 Hunc fidæi committo tuæ, Fortissime! cœtum
 Te talem præstabis, ait, qualem ille superbus
 Sensit, ubi nostris ausus contendere fatis,
 Corruit, & dira solvit formidine cœlum.
 Sume vices! nomenque meum, curamque paternam.
 Nusquam

Nusquam abero. Expertas nostrum conjungere vires
Munus erit, meritisque tuis ornare triumphum.

Dixit, & immoto concussit vertice Olympum.
At facer in partes naturæ illabitur horror,
Et nova per totum sparguntur gaudia mundum.

Hos ubi Tartarei motus sensere Chelydri,
Audaces posuere minas, & vasta gigantis
Lucifer in notas restrinxit membra figuras,
Egit & in latebras Anguem, lucemque perosus
Delituit foliis, læsæque sub arboris umbra.

Interea Michael, delapsus ab æthere summo,
Ore feni similis, foelicia prata premebat,
Multa putans, rebusque parans subcurrere lapsis.

Segnior ardentem torquebat lampada terris
Jam Sol, & longæ silva incumbente cadebant
Per campos tenebræ : concusso pectore quando
Angelus Adamum geminata voce vocavit.
Ille, ubi nequicquam latebras quæsisset opacas,
Elicitus tandem flatu propiore Tonantis,
Egreditur, texta præcinctus corpora ficu,
Et prior his cœpit causas prætendere dictis.
Parce, Pater ! nutum solito nisi more secutus
Advenio, parvasque moras permitte fatenti.
Non sic ante mihi visum est incedere nudo
Turpe, nec obtutu membra hæc indigna putavi
Artificis posse esse sui. Nova forma pudoris

Nunc

Nunc animum incescit, properataque tegmina circum
Aptari, sanctisque oculis ignoscere jussit.

Hæc ait. At contra Michael hæc fronte severa,
Qua tamen adflaret veniæ spes mixta timori,
Intulit. Adspectum patrii quid numinis horres ?
Improbe ! Quis nudum sceleratus prodidit index ?
An pudet ætherii doni ? Non venit ab astris
Hic sensus, puræ quondam de more columbæ,
Aut ubi vere suo, viridi super arbore Turtur,
Gutturè anhelanti Zephyri meditata susurros,
Dulcia consortem vocat ad certamina cantu.
Duceret unus amor, generandæ & gloria prolis,
Et staret mens certa loco, sceptrumque teneret.
Nunc, me contempto, contemnitur ipsa vicissim,
Et vetitus per membra cibus diffundere virus
Incipit, inque animum fœdos agitare tumultus :
Nec requiescet enim, partem dum perdat utramque.
Hæc Michael. Sociæ noxam traduxerat Adam.
Illa querebatur fraudem Serpentis & astus.

Nec mora. Se notis offert excitus in armis
Lucifer, & sinibus luctantia corpora crebris
Corrugat revocans, fluctus imitata marinos,
Arduus, & linguis rabido micat ore trifulcis,
Huc illuc caput intorquens, liquidasque per auras
Tartareos ignes, sævosque exhalat odores.
Exterret radiis clypeo salientibus hostem,

Et

Et magna Michael molitur fulmina dextra,
Invadens, rigidaque tonans sic voce laceffit.

Post cladesne poli, temerataque sidera cauda,
Huc audes inferre manus, dictamque beatis
Connubiis foedare domum! Juvat astubus uti
In tua damna tuis, camurumque inflectere cornu?
Incuba collides inimicæ pectora terræ,
Invitusque viam pandes per devia fatis.

Præpetibus magnum pennis per inane ferentur,
Et dulci volucres mulcebunt æthera cantu:
Certabunt liquido ludentes marmore pisces,
Innumeramque dabunt parvo de pectore prolem.
Cætera viventum, quocumque libido vocabit,
Turba per apricos colles, & amœna vireta
Pascet odoratos vividi cum gramine flores.
Tu, rerum commune odium! tellure jacebis,
Quæ rores nequeat divini admittere verbi,
Nec sciat ætherii vires sentire caloris.
Inde cibos capies: ea nidos una parabit,
Si quando rupta sobolem diffuderis alvo.

Quod si fors iterum subeat nova prælia mentem
Indomitus tentare furor melioribus oris,
Obvia constanti veniet tibi pectore Virgo.
Non qualis blando nuper decepta fufurro,
Sed superis melior virtutibus. Illa superbam
Cervicem invadet, pedibusque innixa pudicis

In-

Incestum sparget per lubrica faxa cerebrum.
 Illa virum ingentem parva circumdabit alvo,
 Perpetuisque odiis, diffusa prole per orbem,
 Vipereum germen, semenque agitabit iniquum,
 Teque, tuosque simul donec sub Tartara trumat.

Non tamen æterno speres sub carcere pacem.
 Inde etiam Victor traducet in astra trophæum
 Virgineus partus, ligni ornamenta potentis,
 Unde sui incipiet primordia ducere regni.
 Scilicet aptasti viridi super arbore nodos,
 Ille autem in ficca felicia retia tendet.
 Vincere lethali potuisti conditus esca,
 Ejectus vincere cibo, quo vita latebit.

Cura scelus mundo induxit male cauta sciendi,
 Stultitia absolvet sceleratum provida mundum.
 Teque tuis clausum simplex anfractibus astus,
 Non extricando circumveniet labyrintho.

Dixit, & ætheriis horrendum viribus hastam
 Interfit, volat illa sonans, frontemque minacem,
 Flammantes oculos inter, ferit: acta cerebro
 Trans abiit, vastumque solo patefecit hiatum,
 Et lucem invisam Stygias invexit in umbras:
 Indeque per medium penetrans telluris apertæ,
 Parte alia producta globi, se rursus in auras
 Extulit oppositas, cœloque relapsa quievit.
 Saucius at Serpens mundi in penetrale sepulti,

Qua data porta, ruit, notoque receptus in antro,
Exterret rauco socias stridore catervas.

At Michael, divum qui jam revocabat Amorem,
In regnum, sedemque suam, procul hoste fugato :
Mox, repetisset ubi mortales ordine poenas,
Componit binas ex AGNI vellere vestes,
AGNI ! qui prima nascentis origine mundi
Occisus, foedos operit virtute pudores.
Tum sic Humanos compellat voce Parentes.

Sanguinis exuviis, adfinis pignore mortis,
Induti, gelidam Boreæ vim pellite membris !
Atque importunos Erebi prohibete calores,
Venturi memores ! & spem præsumite vitæ !
Dum veniat promissa dies, umbræque recedant.
Victima si pingues animata trahatur ad aras,
Ante oculos animi divinior AGNUS oberret.
Si puris sacrare juvet de frugibus ignes,
Candida cœlestis portendite munera Cruſtil

Dixerat hæc Michael, cum pectore Flamen aperto
Illapsum invexit Veri argumenta reducti.
Solivagæ tum voce sonans Metanœa Columbæ,
In partem laudis Cœli vocat arce sorores.
Adnuit, & pulchra venit comitante caterva
Castus Amor Patris Summi, placidoque receptus
Hospitio, solium suprema in mente locavit.
Accedunt rediviva manus, subeuntque pudici

Sacramenta Ducis, paribus Spes alma Fidesque
 Consiliis, lætumque favet pia turba Sororum :
 Relligio, sanctusque Timor, Divæque Magistra
 Justitiæ, & summæ genitrix Sapientia legis,
 Et reliquum Cœli vulgus, PUERUMQUE verentur.
 Ille modis, elementa quibus Cœlumque ferenat,
 Excipit, & charo circumdat brachia collo,
 Muneribusque onerat magnis, & viribus augeat.

His ubi mortali revocata in pectore fulsit,
 Per liquidas delapsa plagas Factoris Imago,
 Intulit hæc Michael? Similis nunc denique divis
 Est Adam, nostræque gerit vestigia formæ,
 Non quam fallaci promisit gutture Serpens,
 Dum super humanam traheret per inania sortem,
 Sed quam sanctus Amor, Cœlo demissus ab alto,
 Detulit ipsius desumptam ex ore Parentis.

At quoniam, Pietas dimisit ut inclyta culpam,
 Justitia æternas saltem mutare caducis
 Jure petit pœnas, & nos ea cura remordet,
 Ne faciles faciat nimia indulgentia noxas :
 Vos, Sociæ Mentēs! quarum commisit utrumque
 Omnipotens fidei, foelici educite ab horto.
 Exsilium discant genitali degere in arvo.
 Donec Fata ferant non eluctabile tempus,
 Deposito quo Terra Parens, Cœlumque reposecat
 Quodque suum, fragilique, volet, compage soluta

Mem-

Membrorum, in liquidas mentis vigor igneus oras.
 Hoc equidem citus ille velit, sed lege severa
 Umbra retentabit mortis tellure sub alta,
 Dum Sol Justitiæ Vitam, Coelumque reducat.
 Dixit, & imperio Vigiles parere fatentur.
 Nec mora. Discedunt HOMINES, pratisque relictis
 Lethali ignotis falci, petiere cruenti
 Regna Doli, patriaque vagi tellure quierunt.

At ne forte aliquis, fugiens victricia mortis
 Tela, revertatur rapturus ab arbore vitam:
 URIEL jussus mucrone repente micanti
 Vestibulum stetit ante horti, portasque tuetur.
 Cura ut nulla virum, non Lucifer ipse, Typhœusve,
 Aut monstrare locum possint, aut cernere visu.

ODORICI VALMARANÆ

DÆMONOMACHIÆ

LIBRI PRIMI

F I N I S.

